

Regionkontoret

Hälsa- och sjukvård

Susanne Johansson

Camilla Falk

Hälsa o sjukvårdsstrateg

Beslutsförslag**Datum**

2024-08-27

Diarienummer

RS231302

Regionstyrelsen

Utredning om vårdbehov, kompetens och resurser för flickor och kvinnor som könsstympas

Förslag till beslut

Regionstyrelsens Hälsa- och sjukvårdsutskottet föreslår Regionstyrelsen besluta att:

- Godkänna utredningen om vårdbehov, kompetens och resurser för flickor och kvinnor som könsstympas
- Överlämna utredningen till Regionfullmäktige för kännedom
- Uppdra åt Driftnämnderna Hallands sjukhus, Psykiatri, Närsjukvård samt Ambulans, Diagnostik och Hälsa att utveckla arbetet för flickor och kvinnor som könsstympats eller riskerar att könsstympas i enlighet med utredningens identifierade förbättringsområden.

Sammanfattning

Regionkontoret har på uppdrag av Regionfullmäktige samordnat en utredning om vårdbehov, kompetens och resurser för flickor och kvinnor som könsstympas. Bedömningen är att Region Halland har grundläggande förutsättningar för att omhänderta flickor och kvinnor som riskerar att bli eller har blivit utsatta för könsstympning. Samverkan sker med både Västra Götalandsregionen och Region Skåne för att utveckla vården.

Identifierade förbättringsområden omfattar behov av kompetensutveckling, att förbättra det systematiska arbetet med att ställa frågor om våld i nära relationer och en förbättrad dokumentation och uppföljning. Det finns också behov av att förtydliga sökvägar till hälso- och sjukvården för utsatta och kommunicera att det finns stöd och hjälp att få.

Bakgrund

I oktober 2023 beslutade Regionfullmäktige att bifalla motionen *Halland saknar specialistvård för könsstympade flickor och kvinnor* och motionärernas förslag om att utreda och kartlägga vårdbehov, kompetens och resurser för flickor och kvinnor som könsstympas (RS231302).

Regionkontoret har samordnat utredningen och har inom ramen för uppdraget sammanställt den kunskap som finns inom området, kartlagt regionala och lokala rutiner samt haft dialog med representanter från berörda verksamheter.¹ Utredningen har också identifierat förbättringsområden som kan stärka vården för målgruppen.

Utredningen fokuserar på hälso- och sjukvårdens ansvar och insatser, men Regionkontoret har också haft en dialog med Länsstyrelsen Halland utifrån deras ansvar för att samordna och utveckla länets våldsförebyggande arbete som omfattar mäns våld mot kvinnor. Övriga aktörer har enbart belysts ur ett samverkansperspektiv.

Sammanfattning av utredningen

Kvinnlig könsstympning är förbjudet enligt lag i Sverige. För personer som bor i Sverige är det även olagligt att åka utomlands och genomföra ingreppet. Kvinnlig könsstympning omfattar alla kirurgiska ingrepp som rör borttagande delvis eller helt av de externa genitalierna eller annan åverkan på de kvinnliga könsdelarna av kulturella eller andra icke medicinska skäl.

Socialstyrelsen uppskattar att cirka 68 000 flickor och kvinnor i Sverige kan ha blivit utsatta för könsstympning, och att ytterligare cirka 13 000–23 000 flickor kan befinna sig i risk för att utsättas. Enligt Socialstyrelsens inventering 2021 hade 5 000 flickor och kvinnor sökt vård inom svensk specialist- eller förlossningsvård under 2012–2018.

Region Hallands uppföljning visar att cirka 250 flickor och kvinnor har varit i kontakt med hälso- och sjukvården med koppling till könsstympning under perioden 2015–2023. Merparten av kontakterna har skett i specialistvården, inom Kvinnokliniken, Kirurgkliniken och Medicinkliniken.

---

¹ Kvinnohälsovården, Kvinnokliniken, Barn- och ungdomskliniken, Akutmottagningen, Psykiatri och Närsjukvården

Bedömningen är att Region Halland har grundläggande förutsättningar för att omhänderta flickor och kvinnor som riskerar att bli eller har blivit utsatta för könsstympning. Region Halland har fastställda rutiner, stödjande dokument samt utbildning för arbete med våld i nära relationer, inkluderat hedersrelaterat våld och förtryck. I det arbetet ingår könsstympning. Samverkan sker med både Västra Götalandsregionen och Region Skåne för att utveckla vården.

Identifierade förbättringsområden

- Fortsatt behov av kompetensutveckling för flera professioner, bland annat psykologer och kuratorer
- Förbättra det systematiska arbetet med att ställa frågor om våld i nära relationer
- Förtydliga sökvägar till hälso- och sjukvården för utsatta flickor/kvinnor och kommunicera att det finns stöd och hjälp att få
- Utveckla möjligheten till dokumentation av frågan om könsstympning för en förbättrad uppföljning.

Konsekvensbeskrivning

Könsstympning är en kränkning av kroppslig integritet och en allvarlig kränkning av barns och kvinnors rättigheter. Att satsa på förebyggande arbete mot könsstympning har flera positiva konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv. Det stärker skyddet av mänskliga rättigheter och stärker flickor och kvinnors ställning. Genom förebyggande arbete kan den fysiska och psykiska hälsan hos flickor och kvinnor förbättras. Det regionala arbetet bidrar också till utveckling på nationell nivå som i sin tur påverkar den globala rörelsen mot könsstympning.

Att arbeta med utredningens identifierade förbättringsområden skapar förutsättningar att utveckla vården för flickor och kvinnor som har blivit utsatta eller riskerar att bli utsatta för könsstympning.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Ekonomiska konsekvenser som uppstår i samband med utvecklingsarbete i enlighet med utredningens identifierade förbättringsområden omhändertas av respektive förvaltning i ordinarie budgetprocess.

Regionkontoret

Krister Björkegren
Regiondirektör

Martin Engström
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Bilaga:

Bilaga: Utredning: Vårdbehov, kompetens och resurser för flickor och kvinnor som könsstympas

Styrelsens/nämndens beslut delges

Driftnämnden Hallands sjukhus

Driftnämnden Psykiatri

Driftnämnden Närsjukvård

Driftnämnden Ambulans, Diagnostik och Hälsa

Vårdval Halland närsjukvård, vårdcentraler i privat regi